

З Ъ Н И Ц А

Годишенъ абонаментъ . 60— лева
 За 6 мѣсеца 30— „
 За обявления кв. см. . . 1·20 „

№ 5.

Редакция и Администрация
 София, Неофитъ Рилски, № 30
 Телефонъ 1902

Стопанинъ-издателъ:
 СТ. АТАНАСОВЪ

УРЕЖДА
 РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Главенъ редакторъ:
 НИКОЛАЙ РАЙНОВЪ

Едуардъ Фицъ — Джърлдоъ

„Рубаятъ“, отъ Омаръ Кайяма

Стани! Ето, че Утрото фърли въ чашата на Нощта своя камъкъ, що прокуди звѣздитѣ! И вижъ: Ловецътъ отъ Изтокъ улови султанското минаре въ мрѣжа отъ свѣтликъ!

Насънѣ, кога зората дигна лѣвата си рѣка къмъ небето, чухъ гласъ да вика отъ кръчмата: «Пробудете се, дѣца, и напълнете чашата, прѣди да е прѣсъхнало питието на Живота въ чашата ми!»

А когато пропѣ пѣтелтъ, онѣзи, които чакаха прѣдъ кръчмата, викнаха: «Хайде, отваряйте вратата! Сами знаете, колко късо ще прѣстоимъ, заминемъ ли, нече се върнемъ!»

Погледни розата, що цѣфти край насъ! — «Ето», дума тя «едва разцѣфнала съ усмивка, а свиленитъ гайтани на кесията ми се склсватъ, и азъ фърлямъ въ градината своето съкровище».

Помисли си, че въ тоя съсипанъ кервансарай чиито врати ставатъ едно слѣдъ друго ту Нощъ, ту День, султанъ подиръ султанъ съ тържество сж прѣкарвали по единъ-два часа и сж си заминавали!

Вижъ! Всички, които сме обичали, и най-милитѣ, и най-добритѣ, — всички, които врѣмето и сѣдбата сж изтискали на своя Гроздоберъ, сж пили прѣди това веднажъ-дважъ чашата си, а слѣдъ това единъ по единъ сж се промѣкнали къмъ Покоя.

И на тѣзи, що работятъ за Днесъ, па и за онѣзи, що спиратъ погледи върху нѣкакво Утрѣ, единъ муезинъ отъ кулата на Мрака вика: «Безумци! Вашата отплата нее ни тукъ, ни тамъ!»

Но и вси светци, па и вси мъдрецъ, спорили дълбокоучено за двата свѣта, сж изфърлени вѣнъ като луди пророци: тѣхнитѣ думи сж прѣснати съ прѣзрѣние, а устата имъ — запечатани съ пѣсъкъ.

Ахъ! Ела при стария Кайямъ и остави мъдрецъ да си говори! Само едно е сигурно: този животъ отлита. Едно е сигурно, а друго всичко е лъжа: цѣфтетъ, цѣфнало веднажъ, увѣхва завинаги.

Стюаръ Мериль

Безумниятъ царъ

Твоето жилище, о, моя душо, е чуденъ чертогъ въ който, удари ли полунощъ, единъ лудъ съ на, стрѣхнали коси, когото зовятъ царъ, започва да виотъ ужасъ, защото дочува, че се промѣкватъ къмъ него стѣпкитѣ на нѣкакъвъ ангелъ.

Набрѣчканъ отъ ужасъ, наметнатъ съ тежка златна мантия, той драще прѣсѣкливо стѣклата на прозорцитѣ, сѣкашъ иска да се добере прѣзъ браницата тамъ долу, въ горитѣ, дѣто заспива луната.

Ала — той е затворникъ между кръхнитѣ стѣклени стѣни, о които неговиятъ ужасъ бие нахалось рѣцѣ. Ахъ! да тичашъ безъ прѣчка низъ случайни пѣтища и вече да носи оня безумецъ, когото народътъ тачи!

Щомъ осѣти задъ себе си непознатия призракъ, що му стѣга тила, той изпѣва своитѣ слабини и грохнала снага и скимуче за помощъ отъ глѣбината на черния чертогъ.

Ала никой несрѣщна съ откликъ отъ бездната на тъмнитѣ безнадежднитѣ кръсъци на страшния безумецъ, освѣнъ потаенъ вѣгъръ, който вѣе Богъ знае откъдѣ и мачка погребалнитѣ тапети по стѣнитѣ.

И ето: безумецътъ изскубна отъ рѣцѣтѣ си кичеститѣ гривни и тѣ извънтѣха върху плочитѣ

на пода; а послѣ потѣпка съ желѣзото и златото на своитѣ сандали склпоцѣвнитѣ накити на царството — лишни играла.

Той отвърза отъ челото си тежката диадема; откопча грамадната брънка на наметалсто; разби скиптѣра и зафърли прѣстена и — ето го сега нагълъ и блѣдъ като мрътвецъ.

Съ свещени бедра на царь, съ уста, прилѣпнали въ студена цѣлувка о синьо-зеленото стѣкло на единъ прозорецъ, той иска да види, какъ ще изгрѣе надъ поля и гори зората.

Когато забиятъ камбанитѣ и отъ вѣтъра зашумолятъ листата и житата, дали народѣтъ ще дойде да избави господаря съ омагьосанитѣ очи, който драще нахалось по стѣклата на прозорцитѣ съ своитѣ изкълчени рѣцѣ?

Никой незнае. Звѣнѣтъ на камбанаритѣ за вечерня отдавна е прѣсѣкналь и по тия проклети земи сѣкашъ отвѣки е царѣло мълчание.

И никой нивга нее видѣль обитатели въ градоветѣ, чиито отломки изстапватъ въ далечината на полето; ни по жѣтва нѣкой е чуль сладостнитѣ викоуе на любящитѣ се птички или на зрѣлитѣ моми.

За безумеца ще бѣде страшно да е самъ, дори кога умира. Ни сълзи, ни молитви. Приятель неще склопи съ кротѣкъ прѣстъ неговитѣ клепащи; ни любовница саванъ ще раздипли.

Така стои той тамъ, прѣвитъ подъ брѣмето на бѣдата, съ уста, прилѣпнали о багрото стѣкло на единъ прозорецъ, сѣкашъ иска прѣзъ неговата глечъ да пие свѣтлината на луната и прохладата на звѣздитѣ

И ангелѣтъ, който, слѣдъ като зазида въ тоя чуденъ чертогъ царя, ще обвѣнчее короната му съ златна заря, постоянно го слѣди съ отмѣрено и студено дишане, съ ужасния шумъ на своитѣ стѣпки.

Прѣв. *Диана Райнова.*

Изъ „Книга на мрътвитѣ“

(египетски папирусъ)

О, Ра, който свѣтишь въ своето яйце! Ти, който сияешъ въ своето кълбо, блѣстишь на небосклона, ти, чиято уста издиша пламѣкъ, ти, който озарявашъ и дѣвтѣ земи съ лжчитѣ си! Освободи покойника отъ властѣта на таинствения богъ, чийто обликъ е скритъ чиито клепащи се затварятъ и отварятъ като прѣчката на вѣни въ деня на Страшния сѣдъ! Спаси ме отъ пазачитѣ на прохода, закрили ме, за да непаднатъ върху мене ножовѣтѣ имъ, да непопадна въ котлитѣ имъ!

О, Атуме, който живѣешъ въ небесния синь дворецъ, ти, царю на боговетѣ! Защити ме отъ бога, който има кучешко лице и човѣшка кожа, който живѣе край огненото езеро, яде сѣнки и гълта сърца! О, мощенъ главатарю на дѣвтѣ земи, о, златовѣнчанъ водачо на душитѣ, спаси ме отъ бога, що обсебва душитѣ, що изяда сѣнкитѣ, що живѣе въ мракъ! Закрили ме отъ сѣдницитѣ, на които Вседържителѣтъ е далъ властъ да бѣдатъ джелати на враговетѣ му, запази ме отъ мжчителитѣ съ мечове, отъ стражитѣ, които недаватъ никому да мине!

Помогнете ми, свѣтли духове, да непадна подъ меча на черноликитѣ изтезатели, да негния въ тѣхната ледна тѣмница, да небѣда изправенъ на ешафота имъ, да небѣда фърленъ въ кладенеца имъ! О, боже, о, Озирисе Хентиementиу, позволи на моята сѣнка да излиза денемъ да се разхожда по небето, да вкусува сладостѣта на храмовитѣ обреди, да пие лжчитѣ на владнята, да гледа името си, врѣзано върху гробничната плоча! О, господарю на боговетѣ, направи ме единъ отъ сетнитѣ си слушители, направи ме свободенъ!

Н. Мински

Тригълникъ

На пламѣка на устата ти съ разпалена цѣлувка азъ отговаряхъ на други — не на твоитѣ — уста. И моятъ огнь — както денѣтъ се приврѣзва къмъ подводнитѣ цвѣтя — те обгаряше съ лжчъ, прѣломенъ вече по-рано.

Смѣнили възторга на свѣна съ възторгъ на изстапление, ние се слѣхме въ кръга на Любовѣта като три звѣзди. И онзи, що горѣше другитѣ, саминъ изгаряше срѣдъ тѣхъ. И онзи, що разлжчваше, бѣ саминъ влюбена брънка.

Сетитѣ настѣпи отливъ. Насамѣ, въ тишината, азъ опознахъ ужаса, скрѣбѣта, само не — дѣлничността. Наистина, азъ убихъ Тайната, ала и Ревността — редомъ съ нея — лежеше мрътва върху пѣсѣчния брѣгъ на душата.

И, като гледахъ сестритѣ, чиито робъ бѣхъ нѣкога, чъртаехъ въ размисль тригълникъ на пѣсѣка.

Емиль Деспа

Къмъ Нани

Ако говорите на сестра си, съвсѣмъ тихо говорете! Ако ли говорите менѣ, нежелая, недѣйте говори! Мълчанието ми е по мило, менѣ ми трѣба мълчание. Ние неще си кажемъ единъ другиму, какво блѣнуватъ душитѣ ни.

Като двѣ бѣли гробници, раздѣлени отъ кипарисъ, нашитѣ сърца сѣ пазили всѣкога ревниво тайнитѣ си. Наистина, това безмълвие между насъ двама е било сжцинска пустиня.

Ние трѣбаше да растемъ заедно още отъ дѣца върху златенъ брѣгъ, край синя рѣка. Най-мила отъ игритѣ ни бѣше — да си четемъ единъ другиму въ душата. О, какво изтезание е, че незнаемъ нищо за душитѣ си дори днесъ, когато азъ съмъ вече мжжъ, а вие — вече жена.

Каква полза — да мечтая за приятность, когато живѣхъ саминъ, безъ да кажа нѣкому дума? О, моя сестро, сестро по болка, сестро по сговоръ, азъ ви прѣдчувствахъ вече и благославяхъ още въ мечтателнитѣ утрини на своята дѣтинска пролѣтъ, когато сѣдахъ на златния прагъ на къщата, когато — съединилъ прѣститѣ си като за молитва — азъ протѣгахъ рѣцѣтѣ си като чаша къмъ свѣтлината.

Ако бѣхте дошли въ такава сутринь, щѣхъ да ви подаря единъ слнчевъ лжчъ. Но азъ живѣхъ изненаданъ, побѣденъ, посѣщаванъ отъ сѣнката на смъртъта, и негли обичахъ само мрачната ви рокля.

Забравете това сърце, което неще ви забрави никога! Върху роклята ви и чернитѣ ви очи се усмихва тъмносино небо. То ще ме измжчи. Затворете това прозорче!

Колко сълзи има въ очитѣ ми! Колко роса тежи на тоя розовъ храсть и виси на тая клонка! Мълчете! Всичко знамъ. Мълчете! Ни думай! Всичко знамъ. Дано надъ васъ, огнена розо, се спре любовъта на нѣкой другъ, комуто ще говорител! Мълчете!

Хайнрихъ Хайне

Пѣсенъ

Скалата Руникъ се вдава въ морето: тамъ ме прѣнасятъ моитѣ мечти. Вѣтърътъ свири, чайкитѣ крѣщатъ, вълнитѣ минаватъ и се пѣнятъ.

Не една хубава мома азъ обичахъ и — не единъ добъръ другаръ. Дѣ сж тѣ? Вѣтърътъ свири, чайкитѣ крѣщатъ, пѣнятъ се вълнитѣ и минаватъ.

Прѣв. Н. Тр.

Поль Форъ

Колибарска балада

Тая мома умрѣ, тая мома умрѣ отъ любовь
Тѣ я погребяха, тѣ я погребяха на разсѣване.
Тѣ я положиха евъсѣмъ сама, съвсѣмъ сама
съ накититѣ ѝ.

Тѣ я положиха съвсѣмъ сама, съвсѣмъ сама
въ ковчега.

Тѣ се върнаха оттамъ весели, весели къмъ
изгрѣвъ.

Тѣ пѣха весело, весело: „Всѣкому ще дойде
редѣтъ“.

„Тая мома умрѣ, тая мома умрѣ отъ любовь.“

Тѣ отидоха на нивитѣ, на нивитѣ като всѣ-
ки день . . .

Амадисъ Жамиенъ

Духове на мъртавци

Сѣнки, духове, ужасни кумири на мъртавци,
обрѣменени съ грѣхъ, се лутатъ прѣзнощъ: и за да
изяватъ мжката и злото, що ги слѣдва, тѣ каратъ
безмълвието да въздиша съ провлѣченъ жалкъ гласъ.

— Затова, че сж лишени отъ честититѣ прѣ-
лести, що наслѣдва душата въ рая слѣдъ смъртъта,
тѣ разсичатъ мълчанието съ викъ на прокудени отъ
деня въ нощъта, молещи помощъ за своитѣ позор-
ни мжки.

И ти често можешъ чу душата ми сящо тѣй
да въздиша, да оплаква и да ридае загрижена, че
неживѣе въ рая на твоята мисълъ.

Богиньо, смили се надъ мене, комуто нанесе
жестоката мжка, за да се нелута душата ми край над
гробния камкъ като проклета прокудена сѣнка
бродница!

Рихардъ Демелъ

Гръмъ

Небето бѣ всѣкога тъмно; азъ чувствавахъ
дълбоко, и въ самата стая даже, тежкитѣ крила на
сивитѣ облаци. Тамъ долу ясенътъ съ мжка прѣ-
виваше високия си връхъ, два листа вихромъ летѣла.

Въ задушната стая се носѣше тракането на
часовника, както би се носѣло въ безмълвенъ
гробъ скръцането на червея въ мртвешкия ковчегъ,
а задъ мене, прѣзъ вратата, идваше отвждъ коридора
слабъ и нерѣшителенъ гласъ на пиано.

Небето тежнѣеше като камененъ покривъ, но-
титѣ звучаха все по-важно и по-печално — азъ ясно
я виждахъ. Вѣтърътъ се борѣше глухо съ ясе-
ната шума, въздухътъ бѣ сивъ, пѣленъ съ огънь и
прахъ, и съ дълбоки въздишки.

А прѣзъ стѣнитѣ разплаканиитѣ и неспокойни
ржцѣ отгласяха по-слабо — тя бѣ седнала и пѣ-
ше; пѣше съ наведено тѣло мелодията, съ която
нѣкога като моя годеница бѣ ме очаровала единъ
день; азъ чувствавахъ, какъ тя се задушва.

Облацитѣ ставаха все по-тежки, кързавитѣ зву-
ци — все по-остри, като счупени мечове, като ме-
чове остри, и въ нѣкогашната любовна пѣсенъ плаче-
ха два дѣтски гласа: — въ това врѣме първиятъ
грѣмъ се откърши.

Прѣв. Н. Трифоноу

Аури Батай

Сбогомъ

Мое дѣтинство, сбогомъ, мое дѣтинство! —
Азъ почвамъ да живѣя.

Ние ще се намѣримъ пакъ единъ другъ слѣдъ
ужасното пжтуване, когато ще сме затворили своитѣ
души и своитѣ книги, бѣлитѣ години и хубавитѣ
образи. . .

Може би тогава неще имаме вече що да си
кажемъ единъ на другъ.

Мое дѣтинство . . . ти ще бждешъ стара слу-
гиня, която се е отучила да люлѣе и да се усмих-
ва, а пкъ азъ, пѣленъ съ твоята ободряваща гор-
чилка, ще погребя тайната на думитѣ. . .

Сбогомъ! — Ние ще отворимъ пакъ вратитѣ
на селото прѣзъ празничната утѣшителна нощъ. . .

И дѣждътъ ще мокри тия нѣжни пейзажи. . .
нѣкогашнитѣ селяни ще спятъ вече въ горницитѣ
си. . . А градинитѣ ще си бждатъ все тамъ, дѣто
сж и днесъ. . .

То ще бжде прѣзъ нѣкоя бистра декемврийска
нощъ, по сжщия съединенъ и благовоненъ друмъ. . .
И подъ сжщитѣ клони, които внезапно замлѣкватъ
. . . ще минаватъ жени съ сѣтилникъ въ ржка. . .

Мършави и гладки кучета, изтегнати на пѣ-
сѣка. . . Шумъ въ гжсталацитѣ на голѣми алпий-
ски ружи. . . Тоя любовенъ прахъ, който ще сбе-
ремъ ние, и вси наши добри жалби, седнали на тра-
пезата съ насъ. . .

Азъ ще ви намѣря отново вечеръта, слѣдъ
нѣкой изминатъ день, — звѣздитѣ отъ простора ще

дойдатъ на нашата седѣнка, а вие ще ме оставите да плача на колѣнѣтъ ви.

Ние ще чуемъ, какъ заспива вѣтърѣтъ въ клонитѣ на дърветата; — а сетнѣ азъ ще си погледна умирениѣ рѣцѣ подѣ свѣтлото мълчание на стария зеленъ абажуръ. . .

Ще се чуе, какъ минаватъ дълги желѣзници . . . А луната нече е още изгрѣла —

О, клето малко старо дѣтинство, отново намѣрено, то ще да е — като да несѣмъ никакъ страдалъ . . .

Несѣмъ страдалъ ли? Наистина ли? Значи, ние несме плакали, несме страдали? О! Повтори това, моя сивокоса приятелко, — и ела прѣзъ тая хубава вечеръ, която извиквамъ по свое желание, — прѣзъ вечерѣта, когато ще помилваме взаимно своитѣ заспали устни! . . .

О, тая вечеръ, тая вечеръ — азъ ще знамъ много нѣщо . . .

Азъ нече ти се вече оплача, че нѣмамъ рози. . .

Азъ ще разбере радостѣта на нощната лепенуда, която умира . . .

Тогава ние кротко ще угасимъ свѣтилника.

Робиндронатъ Тогоръ

Утро

По оризицата — ту зелени, ту жълти — минаватъ сѣнкитѣ на облацитѣ, гонени отъ бързолетенъ вѣтъръ.

Пчелитѣ прѣстанаха да смучатъ медъ; пияни отъ свѣтлина, тѣ се безсмислено шурятъ.

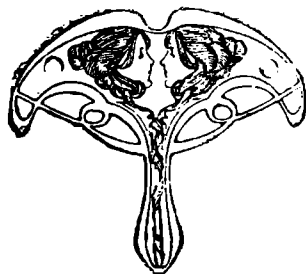
Дивитѣ патици на рѣчнитѣ островчета крѣкатъ отъ радостъ по нищо и никакво.

Братя, да си неотиваме въ къщи тая заранъ! Нека неотива никой на работа!

Хайде да се затичаме да прѣвземемъ синитѣ небесни висини! Хайде да погълнемъ съ бѣгъ простора!

Смѣхъ плува въ въздуха като пѣна въ потока.

Братя, нека прѣкараме Тая заранъ въ безцѣлни пѣсни!

Евгени Кузминъ

ВЛАСТѢТА НА ТИШИНАТА

Изглежда, че днешното човѣчество, особно въ голѣмитѣ градове, се най-много нуждае отъ тишина. И кога стане дума за съврѣменна култура, на човѣка се вижда смѣшно, па дори и донѣкждѣ срамно: може ли истинската култура да допусне подобно злозвучие — автомобилни резове, фабрични свирки, трамвайни дрънкания, гърмежъ на желѣзници, телефонни глъчки, викове на продавачи, тропотъ на човѣшко стадо . . . и още хиляди звукове, шумове, трѣсъци — единъ отъ другъ по-грозни, по-груби, подосадни?

Ние се перчимъ съ това, че сега вече по улицитѣ хората си нелискатъ помията и, понеже имаме „санитарна властъ“, вѣрваме, че заразнитѣ болести, покосявали въ срѣднитѣ вѣкове цѣли градове, сѣ вече невъзможни въ нашия просвѣтенъ вѣкъ. Ала нима звуцитѣ около насъ несѣт сѣщо такива зловонни помии, съ каквито ни заливатъ въ буквална смисълъ на думата отъ заранъ до вечеръ и отъ мръкване до сѣмване? Какви «заразни» болести идатъ отъ тия злозвучия, медицината скоро ще ни каже; но кой отъ насъ нее изпитвалъ напрегнатото настроение, когато вече *всѣки* звукъ — дори и най-приятниятъ — шибя оголенитѣ нерви съ млчителна болка?

Че звукѣтъ обладава както съзѣждаща, тѣй и разрушаваща сила — по това неможе да се спори: не само силата на единъ звукъ, но и съчетанието на редѣ звукове може да доведе до опрѣдѣлена послѣдица. Казватъ, че извѣстниятъ физикъ Тиндаль чупилъ чаши съ звукове отъ опрѣдѣлена височина на тона. Ние знаемъ силата поне на слабото, но постоянно дѣйствуващо трептение: тази сила е като дѣйствието на капката, пробиваша камъка. Да, камъкѣтъ дори се пробива! А що става съ човѣшкия организъмъ, съ нѣжната везба отъ вѣчно напрегнати нерви? «Тѣ се пригаждатъ» ще каже учениятъ «къмъ околната срѣда. Тѣ *трѣба* да се пригодятъ». Добрѣ! трѣба да се пригодятъ. Но — съ цѣната на какво? Нали съ чудовищното загрубяване на цѣлия нервенъ апаратъ? По Еоловата харфа нетрѣба да се удря съ чукове: само бронирани стѣни биха издържали ударитѣ на таранъ. . .

И — всички се оплакватъ отъ «нервния вѣкъ». Въ тоя вѣкъ изглежда, че се срѣщатъ два противоположни края: дивакѣтъ и «културниятъ» човѣкъ, начатѣкѣтъ на цивилизацията и нейната «послѣдня дума». Двама души се гледатъ единъ другито въ очитѣ: единиятъ — още непробуденъ, другиятъ —

вече изморенъ. И окръжността се затваря, а крайщата се сближаватъ. Що е днешната книжнина, изкуството, театрътъ, животътъ, книгата? Все сящата жадъ за пъстри, ярки, мигновени впечатления, дирене блѣсъкъ на искрометни камъни и разноцветни раковини, рѣзки, шибаци нервитѣ шарки, все сящата жажда за кръвъ, за чужди страдания, за людски мъки.

Ние, най-изтънчени дѣца на послѣднитѣ дни, обичаме кръвта. Вгледайте се въ нашитѣ картини, зачетете се въ книгитѣ ни, посѣтете зрѣлищата ни! Разрѣши ли държавата боя съ бикове, всички ще се втурнатъ; позволи ли гладиаторски бой, на тъпли ще полетятъ. Додѣто нѣмаше истинска кръвъ, задоволяваха се съ гледане убийствени картини. Кинематографитѣ даваха все това — и винаги бѣха натѣпкани. Ами романитѣ — тия «Градини на мѣкитѣ», тия «Афродити», дѣто хероитѣ цѣлватъ разпнати на кръсть любовници: само такива звѣрства, художествено разказани, сж въ сила да подбудятъ смѣтнитѣ чувства на дивака и безкрѣвнитѣ нерви на изтънчения «снобъ». И дойдохъ най-сетнѣ дни на «истинска» кръвъ — петъ кървави, страшно кървави години. . . Войнитѣ, разпалвани отъ зло сторници, покосиха една третя отъ людетѣ, най-здравата третинка, може би. . . Дойде врѣме на истинска наслада за жаднитѣ да гледатъ чужда кръвъ.

Пълната окръжностъ трѣба да се затвори. Началото и краятъ трѣба да се сближатъ като завитѣкъ на исполински винтъ. Сжпоцѣнни камъни, пурпуръ и смъртъ, смъртъ за наслада, смъртъ ужъ на шега: такъвъ бѣ умиращиятъ Римъ. Раковини, пѣстра огърлица и плѣнникъ, приврзачъ о стѣлпа на изтезанieto: такъвъ е първобитниятъ човѣкъ.

Накѣдѣ ще изведе новото завъртане на страшния огроменъ винтъ? Кой може да отговори?

За да заглушимъ шума трѣба да го надвикаме или . . . да заговоримъ съ шѣпотъ. И най-голѣмиятъ шумъ тогава ще се покори, ще отстапи прѣдъ тишината. Даже и въ града понѣкога има възможность да чуемъ Баха или тихитѣ ноктурни на Шопена. Само, че трѣба да залостимъ здраво двойнитѣ прозорци, да спуснемъ тежки завѣси, да угасимъ досадната и рѣзка електрическа свѣтлина, да напалимъ огнището и да се прѣдадемъ на очарователната звучна тишина на хармонията, да я оставимъ да измие всичко отъ душата ни, да махне наслоения смѣтъ и прахъ на суетния животъ, за да стане душата ни отново гола и бѣла, да стане отново малко дѣте.

Но слѣдъ това е още по-ужасна пробудата, още по-грозно е връщането къмъ трамваиннитѣ звънци, кървавитѣ афиши, „потреснитѣ драми“, тѣпнитѣ и безсмислени вѣстници, «ужаснитѣ убийства», за които крѣскатъ вѣстникаритѣ, този ужасенъ шумъ, койго наранява човѣка не само съ звуци. . .

Нѣма изборъ: или трѣба всичко това да се измѣни или — да станемъ папуаси. . . Има грозни признаци, по които нѣкои сѣдятъ, че грѣмливата ни цивилизация върви тѣкмо по тоя пѣтъ — ненапрасно стилтъ на «апашитѣ» излиза на бѣлѣ свѣтъ изъ дупкитѣ на подземията, за да напълни съ своя гнилъ дѣхъ облѣянитѣ съ свѣтлина при-

емни салони. Ненапрасно се смѣта нечестенъ онзи, що се още опитва да живѣе честно. Ненапрасно се издигнаха наврѣхъ живота ония, чието мѣсто нее дори и на дѣното. . .

Все сящата картина: варваритѣ — и древниятъ Римъ.

И само магитѣ отврѣхъ своитѣ звѣздобройски кули въ дълбоко мълчание и тишина чакатъ мига, когато на изтокъ ще грѣйне и ще се яви най-сетнѣ отдавна желаната обновяваща Витлеемска Звѣзда.

Тецкуко Незагуалъ Копотль

СМЪРТЬТА И ЧЕРТОЗИТЪ Й *)

Азъ умирамъ и неща никой да ме поменава. Ако неса мой поменъ дѣлата на моитѣ дни, измамното «Той бѣше добъръ, защото нее вече страшенъ» неще ме радва. Дѣлата на единъ смъртенъ се само стремятъ къмъ безсмъртие, безъ да иматъ право да носятъ званieto «безсмъртни». Но ничие човѣчко име неможе да желае дори това.

Погребете ме, както ме приехте въ живота, кога се раждахъ: тогава се радвахте; радвайте се и сега, защото умира единъ неволень потисникъ. Прѣдъ моитѣ очи се реди цѣлиятъ ми животъ. Азъ виждамъ вече всичко. Никой завои на моя пѣтъ неможе да се скрие, защото съмъ го изминалъ и сега очитѣ ми сж отворени. Азъ се много пѣти мѣчихъ да направя добро, но да сторишъ човѣку и народу нее все едно: ако правѣхъ добро на едни, други биваха всѣкога онеправдани. Какъ ще угоди царьтъ, когато единъ моли за миръ, а другъ неможе да живѣе безъ брань? Азъ съмъ билъ неволень потисникъ дори и тогава, когато съмъ отъ сърце желалъ да дамъ цѣлата си душа на другитѣ: колцина ще нахрани царската душа — най-гѣсната душа въ свѣта?

Моя участь е занепрѣдъ Неизвѣстното, въ чиито чертози навлизимъ. Животътъ небѣ милостивъ къмъ мене. Дано ме пожали поне смъртъта! Азъ копнѣхъ да бѣда пастиръ по никому незнайни гори, а Върховниятъ ме направи царь още на младини. Азъ се неотрекохъ отъ прѣстола само затова, защото въ нашето плѣме това се смѣта за позорно.

Всичко тукъ, на земята, има своя граница: и най-могѣщитѣ и радостнитѣ рухвватъ въ своето величие и радость — и ставатъ едно съ праха. Цѣлата земна поврѣхность е огромна гробница и по нея нѣма нищо, което би се отървало отъ скрѣбната

*) Тецкуко Незагуалъ Копотль е билъ мексикански царь, умрѣлъ около 1460 г. пр. Хр.. Горнитѣ редове сж часть отъ завѣщанието му.

участъ — да бъде заровено въ новъ гробъ подъ земята. Водитѣ, рѣкитѣ и потоцитѣ се стремятъ къмъ отредената тѣмъ широка океанскѣ гробница и никой потокъ се неврѣща при своя изворъ. Това разбрахъ азъ. . .

И рѣки, и ручей, и потоци се сиятъ къмъ синята далечина, за да бждатъ по-скоро погребени въ глѣбината на безкрайния океанъ. Всичко въ тоя свѣтъ има граница: само чертозитѣ на Смъртъта сж безпрѣдѣлни. Това разбрахъ азъ.

Онова, що е било вчера, днесъ вече нее. И това, що е днесъ, утрѣ вече неще бжде. Гробищата сж пълни съ праха на ония, които бѣха нѣкога одушевени отъ животъ, които бѣха нѣкога царе, водѣха и сждѣха народитѣ, сѣдаха на лично мѣсто въ вси сборища, прѣдвождаха бранни пълчища, прѣвземаха нови страни, искаха да имъ се покланятъ данницитѣ, надменничеха съ пустославие, разкошъ и властъ.

Но славата имъ мина като черенъ димъ, що излиза низъ огнедимаща планина, и неостави слѣдъ себе си нищо, освѣнъ сухъ споменъ.

Голѣмитѣ, мадритѣ, храбритѣ, хубавитѣ, — уви! дѣ сж сега тѣ? Тѣ сж се смѣсили съ глината, а това, що постигна тѣхъ, ще постигне и всички насъ; ще постигне и всички слѣдъ насъ. Славата става пепель, — богатството — рѣжда хубостъта — глина, величието — прахъ. Това разбрахъ азъ.

Но бждете бодри и сърдчени всички вие, о мои знаменити вождове, о, истински приятели, о, достойни данници, — бждете бодри и сърдчени! Нека се всички стремимъ къмъ онова небъ, дѣто е всичко вѣчно и дѣто нѣма ни гниене, ни разрушение, ни чертози на смъртъ!

Мрачината е люлка на Слънцето, и за блѣска на Звѣздитѣ е потрѣбенъ мракътъ на Нощта.

Емилъ Верхаренъ.

ДАРОВЕ НА СИЛНИТЪ.

Силнитѣ изкачватъ живота като стълба, безъ да съзратъ, че когато минаватъ край тѣхъ, женитѣ имъ протѣгатъ своята грждъ, своитѣ чела, своитѣ лица и дълги рѣцѣ като гранки на плодоносни дървета, прикрѣпени о стѣна.

Тѣ сж зажадили по небе: душата имъ е гора отъ храсти срѣднощъ, дѣто припламватъ огньове и озаряватъ мрачни изгледи; и тѣ се изкачватъ толкова високо, плѣвени отъ поличби, че стигатъ най-сетнѣ до сетната площца.

И тамъ тѣ касатъ плодове отъ звѣзди и комети. Послѣ слизатъ, морни отъ слава и завоювания, разочаровани духомъ, съ погледъ другадѣ, съ изгорѣли сърца;

-- и като съзиратъ на връщане женитѣ, що ги причакватъ, тѣ имъ се покланятъ, падатъ на колѣнитѣ прѣдъ тѣхъ и слагаѣ въ рѣцѣтѣ имъ отъ злато голѣмитѣ откраднати вселенни.

Не се копае кладенецъ, кога ожеднѣешъ.

(Китайска поговорка).

Ицхокъ Лайбъ Перець

БОНЦЕ МЪЛЧЕЛИВИЯТЪ

Тукъ, на този свѣтъ, смъртъта на Бонце Мълчеливиятъ ненаправи впечатление. Кому трѣба, какъвъ е билъ Бонце, какъ е живѣлъ и отцо е умрѣлъ! Дали сърцето му се е пукнало, дали сили неса му останали отъ трудъ, дали грѣбнакътъ му се е прѣчупилъ подъ непосилно брѣме. . . Кой знае, може най-сетнѣ да е умрѣлъ и отъ гладъ!

Конь да падне, хората повече би любопитствували. Вѣстници би писали, тѣпла би изпълнила улицата да види падналата мърша, или мѣстото, дѣто е паднала. Но и коньтъ небѣ ималъ този късметъ, ако имаше коне, колкото и хора.

Бонце живѣ тихо, тихо и умрѣ, — като сѣнка прѣзъ свѣта. Между милионитѣ подобни той бѣ като пѣсъчно зрънце на морския брѣгъ. И никой незабѣлѣза, кога вѣтърътъ го задигна и прѣфърли отъждѣ. Прѣзъ живота си той неостави дия отдѣто мина, и слѣдъ смъртъта вѣтърътъ повали надгробната му кугла. Жената на пазача намѣри тая кугла разсѣче я и свари картофи въ нея. Три дни бѣха се минали, откакъ се помина Бонце, ала напрасно бихте питали пазача, дѣ го е погребалъ. . .

Ако свѣтовната врѣва бѣше по-малка, може би нѣкой щеше да чуе, какъ се е прѣчупилъ грѣбнака на Бонце. Ако хората имаха свободно врѣме, може би нѣкой щеше да забѣлежи, че Бонце — тѣй сжщо човѣкъ — имаше, при живо тѣло, двѣ угаснали очи и грозно хлѣтнаги страни. Дори когато нено сѣше нищо на гърбъ, той пакъ вървѣше съ отпусната надолу глава, като че търсѣше приживѣ гроба си.

Когато Бонце бѣ отведенъ въ болницата — кътѣтъ, дѣто живѣше той, се запълни веднага. Десетъ души се явиха да наддаватъ за откупването му. А когато го носѣха отъ болничното легло въ стаята на мъртвитѣ, за леглото му чакаха двайсетъ души болни. Когато го изнесоха отъ стаята на мъртвитѣ — двайсетмина, прѣбити въ една съборена къща, бѣха внесени въ нея. Кой знае, до кога ще има миръ и въ гроба си! Кой знае, колко души чакатъ и за това парче земя.

Тихо се роди Бонце, живѣ тихо, тихо умрѣ и още по-тихо биде погребанъ. . .

Ала небѣ тѣй на оня свѣтъ Тамъ смъртъта на Бонце направи впечатление. Тамъ йерихонската трѣба затрѣби по седемьтѣ небеса: «Бонце Мълчеливиятъ починалъ!» Най-виднитѣ ангели, съ най-широки крилѣ, легѣха и съобщаваха единъ другиму: «Бонце е поканенъ въ горния свѣтъ. Въ рая шумъ и радость — Бонце Мълчеливиятъ! —

Шега ли е това! Малки ангелчета съ алмазни очички, съ крилѣ, тънко изработени отъ злато, и сребърни пантофи, посрѣщнаха весело Бонце. Лъхътъ на крилѣтѣ, шумътъ на пантофкитѣ и веселиятъ смѣхъ на рументѣ имъ устни изпълни и седемътѣхъ небеса, чакъ до прѣстола на Бога. И Той знаеше вече — Бонце Мълчеливиятъ пристигна!

Патриархъ Авраамъ се изправи на небеснитѣ врати и му подаде дѣсница за добръ дошълъ и мила усмивка озари старческото му лице.

Какви сж тия колела? — Два ангела носятъ за Бонце златенъ прѣстолъ на кола. Какво тѣй свѣтло блѣщи? — Донесоха една златна корона, украсена съ скъпоцѣнни камъни. И туя за него.

— Още прѣди рѣшението на небесния съдъ ли? — питатъ светцитѣ удивени.

— Това ще бѣде само формалностъ! — отговарятъ ангелитѣ. Срѣщу Бонце Мълчеливиятъ самиятъ прокуроръ нѣма уста да отвори. Дѣлото ще се свърши въ петъ минути.

Когато ангелитѣ пригърнаха Бонце, когато патриархъ Авраамъ му стисна ръка като старъ другаръ, когато се научи, че за него е приготвенъ прѣстолъ въ рая и главата му чака корона — тогазъ Бонце, както и на този свѣтъ, замлъкна отъ страхъ. Сърцето му затрепери и той помисли: или е сънъ, или видение. Той бѣше навикналъ и на дѣтѣ. Не веднажъ сънува на този свѣтъ, че собира пари по пята и, кога се пробуждаше, виждаше се по бѣденъ и отъ снощи; не веднажъ нѣкой му е казалъ добра дума и тутакси слѣдъ това се е извртцалъ да го обругае. Той трепери. Ни чува, що му говорятъ ангелитѣ, ни ги вижда, какъ се въртятъ около него. И когато го доведоха прѣдъ небесния съдъ, той забрави да поздрави.

Той е вънъ отъ себе си.

Отъ страхъ той нечу дори, кога прѣдседателтъ извика: «Дѣлото на Бонце Мълчеливиятъ». И като подаде книгата на защитника, му каза: «Четете, — само късо».

На Бонце се вие свѣтъ. Въ ушитѣ му шуми, но прѣзъ шума той почва да чува гласътъ на защитника все по-ясно:

— Името му бѣ приспособено, слуша той, като за едно тънко тѣло, една дреха, изработена отъ майсторъ — кроячъ.

— Какво говори? се пита Бонце и чува, какъ нетърпеливъ гласъ го прѣкъсва и му вика: — Само безъ сравнения!

— Той никога, продължава защитникътъ, отъ никого не се е оплакалъ, — ни отъ Бога, ни отъ хората. Въ неговото око не е блѣснала никога искра на умраза. Той никога не е дигалъ гордо око къмъ небето.

Бонце пакъ нищо не разбира. И твърдятъ гласъ отново прѣкъсва защитника: — Безъ риторика!

— Йовъ не е билъ тѣй търпеливъ. А Бонце бѣ по-нещастенъ!

— Факти, само факти, извика нетърпеливо прѣдседателтъ.

— На осмия день отъ рождението му стана неговото обрѣзване. Неумѣлия кръстникъ неможѣ и кръвта да спре. Той все мълча. Майка му умрѣ

и на 13 години му дойде мащеха . . . Мащеха — една усойница, дяволъ . . .

— За мене разправа, си мисли Бонце.

— Тя е кжсала залъка отъ устата му . . . Хранила го е съ сухъ хлѣбъ . . . А тя е пила кафе съ млѣко . . .

— На прѣдмета и безъ подмѣтане . . . вика прѣдседателтъ.

— И отгорѣ на туй — посинѣлото му тѣло проглеждаше всѣкога прѣзъ дрипитѣ. Въ най-голѣмитѣ мразове той е рѣзалъ дърва босъ на двора и рѣцѣтѣ му бѣха още твърдѣ крѣхки, а дървата тѣй дебели и брадвата изхабена . . . Не веднажъ му се вкоченяваха к аката, ала той е мълчалъ . . . Дори прѣдъ баща си . . .

— Прѣдъ пияницата . . . смѣе се прокурорътъ.

— Той не се е оплаквалъ, завършва защитникътъ. И винаги въ неволя, подфаща наново той, безъ приятель, безъ келия, безъ училище, безъ свободна минута . . . Той непродума и по-късно, кога баща му въ една снѣжна нощъ въ пиянството си го хвача за коситѣ и изфърли на плгя. Той се вдигна отъ снѣга, отгърси се, и трѣгна, дѣто му видятъ очитѣ . . . При най-голѣмия гладъ само съ очи просѣше. Едвамъ прѣзъ влажна, мъглива пролѣтна нощъ дойде въ единъ голѣмъ градъ. Той падна тамъ като капка въ морето. И въ сжщата нощъ го затвориха. Бонце пакъ не питалъ защо, за какво. Когато го пуснаха, той трѣгна да търси макаръ най-тежката работа . . . Прѣвитъ подъ най-тежкото брѣме, измѣченъ отъ гладъ, — той е мълчалъ. Но мажко бѣше да намѣри работа. Да се кжпе въ студения си потъ, прѣвитъ надъ най-тежко брѣме, опръсканъ отъ калъта, оплютъ отъ людскитѣ уста, изблѣсканъ отъ тротуаритѣ между трамваи, кола и файтони, всѣка минута прѣдъ устата на смъртта. — Той е мълчалъ. Никога не е прѣсмѣталъ, колко пати е падналъ за единъ гологанъ. Колко пати не е изплюлъ душата си да се моли за законния си пай. Той не е смѣталъ ни своята, нито чуждата печалба. Само е мълчалъ. Дори заплатата си не е смѣлъ да поиска. А като му кажатъ «ще дойдеш по късно», той се е измѣквалъ като сѣнка, за да отклони шепнешкомъ по-късно нѣколко гроша, които му се падатъ. Мълчалъ е, ако сж му отбивали отъ тѣхъ, и дори кога сж му давали нѣкой фалшива монета . . .

— Значи, той истина говори за мене!

— Единъ пътъ, обаче — продължи защитникътъ слѣдъ глътка вода — стана измѣнение и въ неговия животъ . . . Прѣфърча файтонъ съ гумени колела, съ вихрени коне. — Файтонжията съ разбита глава лежеше отфърленъ на тротуара. Изъ устата на подплашенитѣ коне прѣскаше пѣна, подъ петалата имъ изкачаха искри, а очитѣ имъ блѣщѣха, като запалена борина въ тъмна нощъ. И въ файтона — ни живъ, ни мъртавъ човѣкъ. Бонце задържа конетѣ. И спасениятъ благодѣтель — еврейнъ не забрави благодѣянieto на Бонце. Той му прѣдаде камшика на убития си файтонжия. Бонце зае неговото мѣсто. Той е мълчалъ дори, слѣдъ като благодѣтеля му фалира и прѣстана да му плаща. — Кога жена му избѣга и остави дѣте въ пелени. Той е мълчалъ

дори и когато слѣдъ петнайсетъ години това дѣте порастна, заякна повече отъ него и го изфърли изъ къщи.

— За мене говорятъ, за мене! . . . радва се Бонце.

— Той е мълчалъ, начева по-меко и по-тжно защитникътъ, когато този сжщъ благодѣтель се спогоди съ всички и само нему недаде ни грошъ. И дори тогазъ, когато той, летящъ пакъ на фйтонъ съ гумени колела, стъпка Бонце. Въ полицията нее казалъ, кой го е смазаль.

— Той мълча и въ болницата, гдѣто вече е позволено да се вика!

— Той мълча и прѣдъ самото си издѣхване. Ни дума противъ Бога. Ни дума противъ хората.

Бонце се разтрепера цѣлъ. Слѣдъ защитника, иде прокурорътъ. Кой знае, какво ще каже пкъ той! Самъ той не си спомня вече нищо отъ своя животъ. Още на този свѣтъ Бонце всѣки день забравяше вчерашния . . . Защитникътъ му припомни всичко . . . Ама чакай да видимъ и прокурора.

— Господа, захваща единъ лютъ и пламененъ гласъ.

— Господа, захваща отново по меко и пакъ прѣкъсва.

И послѣ отъ сжщитѣ уста се чува единъ мекъ гласъ: — Господа, той е мълчалъ! И азъ тѣй сжщо ще мълча!

Стана тихо. И оттаткъ нѣкъдѣ се зачу новъ и трепещъ гласъ.

— Бонце, мое дѣте, мое мило дѣте, Бонце. . .

И Бонцевото сърце падна въ умиление. Той би искалъ да отвори очи, но тѣ сж забулени отъ сълзи. Тѣй сладко — тежко никога не му е било. . . Мое дѣте, мой Бонце! Отката майка му е умрѣла, той нее чуваль такъвъ гласъ, такива думи.

— Мое дѣте, продължава прѣдседателятъ на сжда, ти всичко си търпѣлъ и мълчалъ. Нѣма става, нѣма кость на твойто тѣло безъ синина и рана, нѣма мѣсто въ душата ти неокървено — и ти пакъ си мълчалъ. Долу, на земята, хората неразбраха това. Тамъ е свѣтътъ на лжжата. Но тука, въ свѣта на правдата, ще получишъ наградата си. Вземи си всичко, що искашъ.

Бонце за пръвъ пътъ издигна очи. Тѣ потъмнѣха. Всичко блѣсти, всичко свѣти: отвередъ се спиятъ лжчи.

— Тѣй ли? пита свѣнливо той.

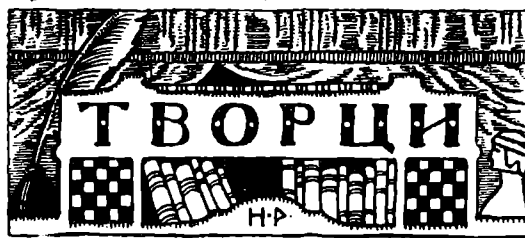
— Тѣй, му отговаря прѣдседателятъ: — всичко е твое. Цѣлото небе е твое. Защото това, що блѣсти, е отблѣсъкъ на твоето мълчаливо добро сърце, на твоята душа. Го си е твое.

— Тѣй ли? пита Бонце за по-сигурно.

— Тѣй, тѣй, тѣй — отговарятъ му отвередъ.

— Като е тѣй, усмихва се той, азъ искамъ всѣка заранъ по единъ топѣлъ симидъ . . .

И сждници, па и ангели наведоха засрамено глави. Прокурорътъ се засмѣ.

Шарль Гроло

ПѢСНЕНЪ ПИРЪ

Пѣснитѣ, наречени «Рубайятъ» («четирести-шия») иматъ, ако е възможенъ този изразъ, два творца. Тѣ сж и първообразъ и прѣработка. Стиховетѣ на единъ персийски поетъ, Омаръ Кайямъ (поетъ и астрономъ, живѣлъ прѣзъ XI—XII в.), забравени отъ вѣкове подъ праха на библиотечнитѣ лавици, едва подозирани отъ мнозина ориенталисти, сж били наистина открити отъ единъ англичанинъ, Едуардъ Фицъ-Джърлдь, поетъ на скръбта и блѣна, приятель на Тенисъна, Текерея и Карлайля. Ала многоученостъта, помогнала въ откритието му, нее дала на откривача онзи оскърбителенъ вкусъ, що би го насърчилъ да погребе отново — и много по-дълбоко — подъ тежкото брѣме на научни обяснения тѣзи чаровни четирестишия, дѣто чуваме да пѣе съ гласъ, който ни се струва познатъ, една далечна душа, живѣла подъ друго слънце и отколѣ напуснала земята.

Прѣводътъ на Едуардъ Фицъ-Джърлда доби слава на възсъздаване, а не на прѣводъ. Пѣснитѣ «Рубайятъ», наречени въ персийския първообразъ по азбученъ редъ на римитѣ, съвсѣмъ свободно, се сглобяватъ въ поема съ голѣма звучностъ и съвършена цѣлостъ. Защото прѣдъ насъ стои нѣщо повече и по-добро отъ нѣкаква «невѣрна хубавица». Приписванитѣ Омаръ Кайяму ръкописи, по нѣкога съвсѣмъ различни, погълнати отъ прѣработката на Фицъ-Джърлда, изглеждатъ слабъ разтворъ на стегнатата и прибрана сжщина у английската поема. Отъ старъ дънеръ, заспаль отколѣ въ сѣнка, една отчекната издѣнка, засадена въ земята на Запада, ни връща розитѣ на Персия и тѣхния божественъ дѣхъ. «Диванътъ» на безчувствения Гюте, въздиш китѣ, задушени съ подигравателни усмивки, малкитѣ пѣснички на Хайнрихъ Хайне, писани съ много тжга, трагичното отчаяние въ поемитѣ на Леопарди, погребалнитѣ припѣви на китаеца Ли-Тай-Пе, пѣти прѣдъ паничка за гробно възливане, изглеждатъ тукъ надминати. Омаръ Кайямъ, чиято сжщинска мисль се незнае добрѣ, па и негли никога несее знаела, изглежда, че възпѣва само сока на Лозата. И трѣба да се признае, че неговиятъ бакхиченъ припѣвъ е пълненъ съ черна скръбъ, а неговото «сагре diem» («лови деня!») е по-прѣзрително и чисто, отколкото на латинския женоугодникъ. Ала Фицъ-Джърлдь ни още повече трогва. Той е съ хиляда години по-старъ отъ своя братъ по блѣнъ. Хората отъ вси врѣмена, живѣли и страдали подъ по ширни небеса, отколкото си е въобразяваль Кайямъ, уреждатъ къмъ неговия гробъ шестъле и, хра-

Да не почиташъ старцитѣ, значи да разрушишъ сутринъ къщата, въ която ще спишъ вечеръ.

А. Карръ.

нени отъ Библията и човѣшката наука, прѣцѣждатъ и ни даватъ въ кадилници на обновени четирестия остритѣ и живителни мириси на древния Еклезиастъ.

Широкъ, дълго сподѣлянь, успѣхъ е срѣщнала въ Англия и вредомъ, дѣто се чете и говори английски, тънката книжка «Рубайятъ». На тази именно книжка Кайямъ дължи своитѣ тачители. Мнозина, неволно или драговолно, спиратъ своитѣ опити да отдѣлятъ въ поемата на Фицъ-Джърълда онова, що принадлежи на разочарования персиецъ. Съвършеното единство на тия два духа става прѣдметъ на почитъ, дѣто учени и поети се срѣщатъ и «Клубътъ Омаръ Кайямъ», уреденъ въ Лондонъ, се посветява на тѣхната изящна и скрита почитъ. Този клубъ именно прѣди толкова годинъ засади надъ гроба на Фицъ-Джърълда два розови храста, чиито чепки сѫ донесени отъ Омаръ Кайямовия гробъ, още читавъ срѣди нѣкогашнитѣ Нишапурски гробища.

Казватъ, че тѣзи два храста вече изсъхнали. Крѣхкитѣ чаши на вѣничетата имъ неше изливатъ вече росни балсамни сълзи върху гроба на поета, но този, що живѣе, за да принесе прѣдъ паметята му толкова чаровна данъ, умѣеше да възпѣва много добръ розитѣ и виното на Блѣна и Живота, за да остане гробътъ му лишенъ отъ цвѣтя.

Вилъе дьо Лилъ Аданъ

ПОРТЛЕНДСКИ ХЕРЦОГЪ

На Анри Ла Луберна

«Поздравявамъ ви, госпо-
да, въ Елсиноръ!»

Шекспиръ: „Хамлетъ“.

«Тамъ ме почакай: азъ
ще те настигна бездру-
го въ тази дълбока до-
лина!»

Епископъ Галъ.

Тѣкмо напоследъкъ, всички помнятъ това, Ричардъ, Портлендски херцогъ, познатъ нѣкога на цѣла Англия съ ношни тържества, чистокръвни коне за надбѣгване, срѣчностъ въ боксъ, ловове на лисици, приказно богатство, смѣли пътувания и любовни приключения, — тутакси, слѣдъ като се върна отъ изтокъ, изчезна.

Само веднажъ — то бѣ вечеръ — видѣха стогодишнината му позлатена карета съ спуснати за вѣси да прѣсича въ троенъ галопъ, обиколена отъ ездачи, държещи факели, Хайдъ-Паркъ.

Слѣдъ това, — толкова нечакано, колкото и странно заточване: херцогътъ се оттегли въ сѣмейни си замъкъ; той се обърна въ самотенъ жителъ на този тежъкъ замъкъ съ зѣбери, сграденъ още въ старо врѣме, срѣди навжсени градини и гористи валози, на Портлендския носъ.

Тамъ бѣ единичкъ неговъ съсѣдъ червениятъ свѣтликъ, озаряващъ прѣзъ вси часове на деня и нощта кръзъ мъгла тежитѣ параходи, що се клатятъ въ ширното море и кръстосватъ по кръгозора своитѣ ленти димъ.

Нѣщо прилично на плтека, слизаща къмъ морето, лжкатушна партина, изкопана между скалитѣ

и обстѣнена отстрани съ диви ели, разтваря вкрая своитѣ тажки позлатени рѣшетки досамъ мокрия набрѣженъ пѣськъ, заливанъ отъ водата въ часове на приливъ.

Прѣзъ царуването на Хенриха VI се бѣха създали прѣдания за този укрѣпенъ замъкъ, чиито чертози, на свѣтлината, минаваща прѣзъ пѣстри прозори, блѣстятъ съ безброй феодални богатства.

Върху плоския покривъ, обединяващъ седемтѣ кули на замъка, стоятъ и днесъ на стража, между просѣченитѣ отвори, било чета стрѣлци съ лжкове, било каменни рицари, изваяни въ ротни стойки отъ врѣмето на кръстоноснитѣ походи.

Прѣзнощъ тѣзи изваяния, — чиито лица, изтрети сега отъ тежки бурни дѣждове и скрежове на много стотинъ зими, нееднажъ сѫ мѣнили израза си, изглаждани отъ мълния, — запазватъ съвсѣмъ неопрѣдѣленъ видъ, даващъ подтикъ къмъ различни суевѣрни видения. И когато вълнитѣ, изправени като разновидни боздугани, се фърлятъ прѣзъ буря въ мрака къмъ Портлендския носъ, — заблудениятъ друмикъ, прѣдпазливо минаващъ по пѣсьчния брѣгъ, лесно може да си прѣдстави, щомъ погледне замъка, — особено при свѣтлика, разливанъ отъ мѣсеца по тѣзи гранитни сѣнки, — нѣкакъвъ вѣчень пристѣпъ, отблѣсанъ отъ юнашката охрана на бранницитѣ-призраци срѣщу легионъ зли духове.

Но що значеше това усамотяване на безгрижния английски благородникъ? Дали го натисна млчителна досада? Та той се бѣ родилъ съ толкова весело сърце! Неможе да бжде!... Или нѣкакво мистично влияние, донесено съ пътуването по изтокъ? -- Може би.

Въ двореца се безпокоеха за това изчевване. Сама кралицата прати отъ Уестминстеръ писмо на невидимия лордъ.

* * *

Облакатена до многосвѣщника, кралица Виктория забави тая вечеръ извънредния приемъ. Близко до нея седѣше на столче отъ слонска костъ младата ѳ доврѣница, мисъ Елена Г***.

Пристигна отговоръ съ черенъ печатъ отъ лордъ Портленда. Момата, като отвори писмото на херцога, прѣгледа съ синитѣ си очи, умехнати съ небесно сияние, нѣколкото думи на писмото. Отеднажъ, безъ да каже дума, тя подаде съ наведени клепачи хартията на нейно величество.

Кралицата мълчаливо прочете сама писмото.

Още като го зачете, на лицето ѳ, обикновено спокойно, се отпечати дълбока тѣжна почуда. Тя дори трепна; послѣ мълчешкомъ приближи хартията къмъ пламъка на свѣщитѣ. А слѣдъ това, като фърли на плочитѣ догорящото писмо, каза на перовѣтѣ, застанали на нѣколко крачки отъ нея:

— Милорди, вие неше видите вече нашия склпъ Портлендски херцогъ. Той не трѣба вече да заседава въ парламента. Ние го освободихме, като му даваме това право, наложено отъ неизбѣжността. Нека тайната му остане запазена между насъ! Не се безпокойте вече за него — и никой отъ познатитѣ му да се неопитва вече да влиза въ сношаване съ него!

Послѣ, като отпрати съ рѣка стария дворцовъ бѣрзоходець, каза му:

— Ще прѣдадете на Портлендския херцогъ това, което прѣди малко видѣхте и чухте тукъ.

И тя фърли погледъ върху черната пепель на писмото.

Слѣдъ тѣзи таинствени думи нейно величество стана, за да си отиде въ покоитѣ. Но, като съзрѣ своята довѣреница, че все седи неподвижно, съкашъ заспала, опрѣла буза на бѣлата съ моминска рѣка, сложена на багрения струисто лѣскавъ платъ на масата, кралицата тихо промълви, още повече зачудена:

— Ще ли ме послѣдвате, Елено?

Но понеже момата остана въ сѣщото положение, всички се разшѣтахъ край нея, безъ каквагодѣ блѣдностъ, що би издала вълненіето ѝ, — та и може ли лилия да поблѣдне? — тя изпадна въ несвѣсть

* * *

Една година слѣдъ думитѣ, изречени отъ нейно величество, — прѣзъ бурна есенна нощъ, — кора битѣ, минаващи на нѣколко мили отъ Портлендския носъ, видѣха, че замъкътъ е освѣтенъ.

О! Този празникъ небѣ прѣвъ отъ ония що даваше всѣка есенъ *отсѣтствуващиятъ* лордъ! И много се мълвѣше за тѣхъ, защото мрачната имъ чудноватостъ бѣ невъобразима: саминъ херцогътъ неприсѣтствуваше на тия празници. Тѣ се неурѣждаха въ покоитѣ на замъка. Тамъ не влизаше вече никой; лордъ Ричардъ, който живѣеше самотно въ кулата, види се, бѣ забравилъ за тѣхъ.

Веднага щомъ се върна, той порѣча да покриятъ съ огромни венециански огледала стѣнитѣ и сводовѣтъ на ширнитѣ жилищни подземия. Подѣтъ бѣ настланъ сега съ мраморъ и блѣскава мозаика. Само разкошно изтъкани платове, подигнати съ великолѣпни върви, дѣлѣха върволицата отъ дивни горници, дѣто подѣ свѣтливи златни полиелеи, потънали въ блѣсъкъ, се виждаше отбрана източна покѣщнина, общита съ скѣпи аробески, посрѣдъ тропични цвѣта, прохладни водоскоци съ порфирни водоими и гиздави изваяния.

Тамъ, по приятелска покана отъ владѣтеля на Портлендския замъкъ, «който жали, че все още *отсѣтствува*», се сбираше блѣскава тѣпла, все отборъ общество отъ млади английски благородници, най-чаровни актриси или най-безгрижни хубавици отъ горнитѣ слоеве. Лордъ Ричардъ прѣдставяше на тоя пирове нѣкой отъ *нѣкогашнитѣ* му приятели, И начеваше тогава нощъ, прѣзъ която всички биваха волни като князе.

Само на почетното мѣсто на пира едно кресло, креслото на младия лордъ, оставаше празно, а херцогскиятъ гербъ, издигнатъ надъ облегалото му, бѣ всѣкога задипленъ съ дълъгъ трауренъ крепъ. Но погледитѣ, развеселени скоро отъ опиване или наслада, на драго сърце се отвърщаха отъ него къмъ по-примамливи гледки.

Така замираха срѣднощъ подѣ земята въ Портлендъ, въ горници, пълни съ сласть, срѣдъ силни благоухания на тропични цвѣта, изблицитѣ отъ

смѣхъ, цѣлувкитѣ, звънътъ на чашитѣ, на пиянитѣ пѣсни и на музиката!

* * *

Но ако нѣкой отъ поканенитѣ сѣщия часъ станѣше отъ масата и, за да подиша морски въздухъ, излѣзѣше отвънъ, въ тѣмата, по брѣга, прѣзъ поривитѣ на безнадежния вѣтъръ, нахлуващъ отъ морето, би съзрѣлъ негли гледка, годна да размѣти настроението му поне прѣзъ остатѣка отъ нощта.

И наистина, често пѣти къмъ полунощъ по завитѣ на пѣтеката, слизаща къмъ океана, вървѣше къмъ брѣга благородникъ, заметнатъ съ плащъ, съ лице подѣ маска отъ черенъ платъ, къмъ която стоеше привързана на главата му крѣгла качулка, съ запалена пура въ рѣката, покрита съ дълга рѣкавица. Като въ отколѣшнитѣ игри съ призраци, прѣдъ него вървѣха двама прислужници; други двама вървѣха нѣколко крачки слѣдъ него, дигащи високо червени задимени факли.

Отпрѣдъ му вървѣше момче, сѣщо въ траурна ливрея, и този пажъ клатѣше всѣка минута късия езикъ на една камбана, за да прѣдизвѣсти отдалечъ всички — да се отстраняватъ, доближи ли маскираниятъ човѣкъ. И гледката на тази малка чета правѣше толкова смразяващо впечатление, колкото шествието на нѣкой осяденъ на смъртъ.

Прѣдъ тоя човѣкъ се отваряше рѣшетката; спѣтницитѣ му го оставяха самъ и той трѣгваше къмъ морския брѣгъ. Тамъ, съкашъ прѣхласнатъ въ отчаяни помисли и опитъ отъ безнадежността на пространството, той стоеше безмълвенъ като каменнитѣ видения на покрива, подѣ вѣтъръ, дѣждъ и мълнии, прѣдъ рева на океана. Като прѣкарваше близо часъ въ такива размисли, мрачнитѣ човѣкъ, съпѣтствуванъ отъ факлитѣ и прѣдхожданъ отъ погребалния звънъ на камбаната, отново се запѣтваше къмъ кулата, по сѣщата пѣтека, по която бѣ слѣзаль. И често пѣти, като се спѣваше изъ пѣтя, той се фѣщаше за твърдитѣ скали.

* * *

На сутринята, тѣкмо въ прѣдвечерието на този есененъ празникъ, младата довѣреница на кралицата, въ дълбокъ трауръ, който небѣ снела отъ деня на първото херцогово писмо, — се молѣше въ молитвената стая на нейно величество; тамъ ѝ прѣдадоха записка, написана отъ единъ херцоговъ секретаръ. Записката съдържаше само една дума, която момата съ трепетъ прочете: «Довечера».

Ето защо къмъ полунощъ едѣнъ кралски корабъ спрѣ при Портлендъ. Слѣзе млада жена въ черни дрехи, сама. Тази сѣнка, като се насочваше по полутѣмния брѣгъ, се бѣрзо затече къмъ факлитѣ, отдѣто вѣтърътъ разнасяше звѣна на камбаната.

На пѣсѣка, опрѣлъ се на единъ камъкъ, лѣжеше проснатъ на плаща си човѣкътъ съ таинствената маска, разтрѣсвалъ отвърѣме наврѣме отъ прѣдсмъртни трѣпки.

— О, клетниче! — извика съ плачъ, тѣлейки лицето си, младата сѣнка, когато приближи до него съ разбулена глава.

— Прощавай! прощавай! — отвърна той.

А отдалекъ се чуваха пѣсни и смѣхъ, дости-

гащи отъ подземията на феодалното жилище, чиято свѣтлина се разливаше на талази, отразена въ вълнитѣ.

— Ти си свободна!.. — прибави той, като сложи главата си на камъка

— Ти си свободенъ! — отговори бѣлата приближила сѣнка, като дигна златно кръстче къмъ небесата, пълни съ звѣзди, прѣдъ погледа на она гова, който неговорѣше вече.

Като помълча малко, понеже тя все стоеше прѣдъ него въ сжщото положение, съ наведенъ погледъ и неподвижна, той прошѣпна съ дълбока въздишка:

— До виждане, Елена!..

Когато, слѣдъ едновременно чакане, прислужницѣ найсетнѣ се приближиха, тѣ видѣха младата мома, колѣничила на пѣсѣка, че се моли досамъ господаря имъ.

— Портлендскиятъ херцогъ умрѣ... — каза тя.

И, като се подпрѣ о рамото на единъ отъ тѣзи старци, тя се върна на кораба, що я бѣ докаралъ.

Слѣдъ три дена въ «Придворенъ Вѣстникъ» се яви извѣстието:

«Мисъ Елена Г***, годеница на Портлендския херцогъ, приела католичество, се подстрига инокиня въ Кармелитския орденъ въ Л***.»

* * *

Каква бѣ тази тайна, за която, плати съ живота си властниятъ лордъ?

* * *

Прѣди врѣме, когато пътуваше далече на изтокъ, отдалечилъ се отъ кервана си въ околноститѣ на Антиохия, младиятъ херцогъ, като приказваше съ мѣстнитѣ водачи, чу за нѣкакъвъ просекъ, отъ когото всички бѣгаха съ ужасъ и който живѣеше срѣдъ развалинитѣ Хрумна му да посѣти този човѣкъ; защото никой не може да избѣгне оризта си.

А този мраченъ Лазаръ бѣ на земята сетенъ пазителъ на страшната нѣкогашна Проказа, на сухата и неизцѣрима Проказа, отъ която само Богъ можеше едно врѣме да цѣри баснословнитѣ Хиобовци.

Та Портлендскиятъ херцогъ, въпрѣки молбитѣ на своитѣ изумени водачи, дрѣзна единичкъ да рече: «ела, ако смѣшъ!» — на заразата въ срутената пещера, дѣто хъркаше този париа на Човѣчеството. На осѣнъ това, по нѣкаква приумица на знатенъ боляринъ, безстрашниятъ до безумство блѣдъ благородникъ, като подаде шѣпа злато на нещастния душоберецъ, пожела да му стисне ржката.

Тутакси сѣкашъ облакъ мина прѣдъ очитѣ му. Но и да небѣ така, като разбра, че е погиналъ, херцогътъ напусна града и вътрѣшността и, още при първитѣ припадѣци на болестята, побърза къмъ морето, за да чака привдигане въ своя роденъ замъкъ, или да умре тамъ. Но като видѣ, че още прѣзъ врѣме на плуването тѣлото му се бързо руши, той прѣкрасно разбра, че нѣма друга надежда, освѣнъ лиха смъртъ.

Всичко се свърши! Сбогомъ, младина, блѣсъкъ на древно славно име, продължаване на рода! Сбогомъ, сила, радости, безчислено богатство, хубостъ,

блждина! Всички надежди се погълнаха отъ шѣпата на ужасната ржка. Лордътъ стана наследникъ на просека. Единъ мигъ на необмислена закана — или, по-право, едно твърдѣ благодарно движение! — отвлѣкоха този блѣскавъ животъ въ тайника на смъртъта, пълненъ съ отчаяние...

Тѣй погина херцогъ Ричардъ Портленски, сетниятъ прокаженъ на земята.

Д-ръ В. Ив. Неновъ

Да посрѣщнемъ Слънцето!

Първитѣ му лъчи ни огрѣха; земята се пробужда; ще бликне животъ; ще ни зарадватъ лъчи, багри и пѣсни, — обилието на слънчевия день.

Да посрѣщнемъ Слънцето! То ни дари съ прѣизобилна щедростъ.

Нека очистимъ жилището си! Да разтворимъ врати и прозорци; да смѣкнемъ пердетата; да изтърсимъ и изтупаме постилки, завивки, черги; да изметемъ и оберемъ прахъ и паяжини; да варосаме стѣни, тавани; да измиемъ подове и разтребимъ скринове; да избършемъ покљщнина, легла, маси, огледала и дървени рамки; да почистимъ, да измиемъ и изперемъ всичко. Нека дадемъ широкъ достъпъ на слънчевитѣ лъчи и на прѣсния пролѣтенъ въздухъ до всички кѣтове на нашето жилище.

Да посрѣщнемъ както подобава госта, който нещади благодатъта си и я разлива щедро върху насъ...

Да се развъртимъ и въ двора си: нека го приметемъ, да приборемъ всичко непотрѣбно на купъ и го изгоримъ; да разтребимъ всичко и го подредимъ. Смѣтъ, торъ, непотрѣбни остатѣци — всичко това да изфърлимъ: то е нашъ укоръ, че сме немарили за здравето си, за радостъта си, — нетрѣба да го търпимъ! Дѣто е нечисто, непрѣтрено, непривѣтно и неподредено, тамъ не може да има здраве, радостъ, бодростъ.

Нека никога забравяме, че жилището ни е като живия организъмъ: — то се нуждае колкото се може отъ повече въздухъ и отъ повече слънчева свѣтлина.

Дѣто Слънцето невлиза, тамъ отъ лѣкарь често иматъ нужда.

Да се погрижимъ за чистотата си, за здравето си! Да посрѣщнемъ съ гордостъ и достоинство Слънцето, — царьтъ на нашия день, на нашата радостъ, на нашата пѣсенъ, на нашия възторгъ!

И — бждете увѣрени — нѣма да останемъ невъзнаградени...

Фредерикъ Демлинъ

ВЖТРЪШЕНЪ КУМИРЪ.

Казватъ често: »Човѣкъ се познава по мислитѣ си«. Но какъ ще разберемъ, що мисли човѣкъ? Напрасно се говори, че отъ душа до душа нѣмало мостъ. Азъ съмъ минавалъ по него. И други сж минавали. Не: мислитѣ се познаватъ. Азъ неговоря за »четене на чужди мисли«, а на сжщинско познаване на чуждата мисль. Нашиятъ образъ — това, що прѣдставяме отъ себе си — бива изваянъ всѣкога по вжтрѣшния първообразъ, що кърмя въ душата ми. Затова ржководнитѣ мисли на човѣка личатъ явно по всичко външно и нѣма още актѣоръ, който би смогналъ да изтрие външния си ликъ до тамъ, че окоето на познавача да отгатне вжтрѣшния човѣкъ. У знаменития романъ на Оскаръ Уайлда поргретътъ на Грея носи всички ужасни брѣчки на всѣкидневнитѣ прѣстжпления, а самиятъ прѣстжпникъ по лицето си остава младъ, чистъ и незасегнатъ. Но това е магия, чиито чарове биха мнозина пожелали. Въ сжщность въпросътъ стои другояче: портретътъ (духа на човѣка) остава незасѣгнатъ отъ слѣдитѣ на порочната личность, които се отпечатватъ дълбоко и четливо по лицето, движението, гласа, думитѣ и погледа на элосторника.

Човѣкъ е творба на своя вжтрѣшенъ Богъ, що живѣе въ помислитѣ и въображението му; той е всѣкога външенъ отливкъ на своя вжтрѣшенъ кумиръ; а този кумиръ е неговата лична творба. Ако външността и постжпкитѣ на човѣка сж груби, неодѣлени, несносни, съ увѣреностъ може да се твърди, че и кржгзорътъ на мислитѣ му нее широкъ, нее много ведъръ, нее дълбокъ: въ неговия вжтрѣшенъ кумиръ има малко божествено. Нашиѣ постжпки, думи и дѣла — съзнателни или несъзнателно — стоятъ въ зависимостъ отъ главната мисль, съ която е заетъ духътъ ни. Чиститѣ, благородни, несобелюбиви помисли издаватъ вжтрѣшно човѣшко достоинство и правятъ постжпкитѣ всѣкога прилични, обносжитѣ — сдържани — думитѣ — разумни, а външността — внушителна, приятна и благородна.

Ако намираме, че днесъ сме духомъ по чисти, спокойни и възвишени, отколкото вчера, това показва, че сме се доближили още съ една крачка къмъ безсмъртието. Добрѣ щеше да е, ако всѣки можеше да каже, че днешниятъ день е най-добъръ день въ живота му. Ехъ, да можехме всѣки день да казваме това! Добрѣ щеше да е — да срѣщяхме съ подобна пожелба всѣки новъ день, и всѣка вечеръ да заврѣшвахме съ тая мисль, но колко дни сме имали право да кажемъ това? Тѣй ли бѣше вчера, тѣй ли е днесъ? Дано поне утрѣ имаме право да изречемъ тия хубави думи!

Нека ни служатъ чиститѣ мисли за водачъ живота. Нека, бжде думаѣта ни дума на истината, душата ни нека блика отъ добрина, духътъ ни нека звучи въ съгласие съ естеството и съ най-възвишенитѣ сърца. По-добро пожелание немога да изрече отъ това: сѣри всичкитѣ си сили, за да прокудишь отъ душата се злитѣ мисли! Всѣки човѣкъ, когато човѣшкото правослджие нарича »прѣстжпникъ«,

а Божието — »клетникъ«, е жъртва на зла мисль, заседнала вдннъ душата му. Неговата хилава воля нее спогнала да я пропжди — и тя се е сговорила съ свои зли дружки да го погуби. Ако той можеше още въ най-опасния мигъ — първия мигъ — да трѣсне глава и да я махне далачъ отъ себе! Ако той смогнеше поне отпослѣ да я неподхранва, ами да я остави отглади до умре, или да се измъкне отъ него, за да търси стрѣха другаѣ! Но тя е влѣзла несмѣло — като просекия. а отпослѣ е станала стопанка на душата му. И го е погубила.

Злитѣ мисли сж душевна болестъ. Искате ли да оздравѣете? Тогава изтрѣгнете изъ сърцето си всички чувства на отмжщение и умраза, които ражданъ зли помисли. Тѣ каратъ душата да заболѣе, внѣдрятъ се въ сърцето и го кжсатъ, обсебватъ човѣка и той върши работи, които сж достойни за бѣсъ, а не за човѣкъ. Човѣкъ съ нездравни мисли отпада и тѣлесно: вие си спомняте поне едното, за когото сж ви казвали, че е »болень отъ скърбъ«; за друго сте чували, че отъ »умраза го сънь нелови«, а за трети — че се самоубилъ отъ отчаяние. Що лежи въ корена на скрѣбъта, умразата или отчаянието? — Болна мисль Болната мисль кара и човѣка да падне на легло.

Освободи ли се душата ни отъ чувства като завистъта, умразата, зложелателството, отмжщението и отъ тѣхния вѣченъ сѣдрумникъ — страха, човѣкъ изпитва онова радостно, ведро и възвишено състояние, въ което се намира придигналъ се болникъ. Въ насъ закипватъ нови сили, а старитѣ животни сокове се опрѣсняватъ и обновяватъ. Ние се издигаме надъ тѣсния кржгзоръ на лична помисль и стигаме небесата, които сж ведри и просторни, безкрайни и вѣчни Чиститѣ мисли прѣрхатъ вънъ отъ синуритѣ на врѣме и пространство. Тѣ сж рѣки, що извираѣтъ отъ планината, наречена вѣчностъ, и се втичатъ въ океана, названъ Богъ. Затова тѣ слагатъ човѣка подъ закрилата на естеството и неговитѣ закони, които неможе никой безнаказано да прѣстжпи. Тѣ принасятъ човѣку щастие и ограждатъ душата му съ алмазна крѣпостъ, прѣзъ чиито стѣни той вижда всичко, ала нищо зло неможе да го стигне и да му напакости. Тѣ закаляватъ оногова, който гори отъ желание да ги постигне и прѣживѣе.

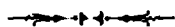
Ако искаме да стигнемъ върховна разумность. прѣдъ всичко трѣба да покоримъ въ себе си вси животински нагони, защото сж корень на ония помисли, които ни смѣкватъ надолу — отдѣлятъ ни отъ разума и ни тласкатъ къмъ робуване на несъзнателното. Който е ратай на тѣлото си, неможе да бжде стопанинъ на духа си. Първо мѣсто въ духовния пиръ трѣба да отредимъ на разума; съ това ще си помогнемъ да се роди въ насъ опората на всѣки здравъ живогъ — чувството на справедливостъ; само съ кърмене на това чувство можемъ да чакаме миренъ животъ, съгласенъ съ естеството. Въздаваме ли всѣкому почитъ и благодарность за великото, що живѣе въ него и се проявява вънъ отъ него въ дѣло, постжпки, творби и думи; въ душата ни ще заседнатъ високи мисли, а самата природа ще ни подаде ржка — и ние ще видимъ,

че всичкитѣ ни надежди и желания начеватъ да се изпълняватъ. Стигнемъ ли това, ще имаме право да твърдимъ, че вървимъ редомъ съ вѣка си, че неизоставаме назадъ отъ истинския духъ на врѣмето, че несме диваци. А за да стигнемъ до тамъ, потрѣбно е да се вдълбочаваме въ сѣщината на своитѣ помисли, да ги слѣдимъ и прѣцѣждаме, да ги изслѣдваме отдѣнъ. Трѣба да опознаемъ мислитѣ си, както опознаваме приятелитѣ и книгитѣ си — и да допускаме край себе само ония, ще заслужватъ тая честь.

Като разширяваме бѣвно, търпеливо и постоянно кръгозора на духовното си познание, ние ще се убѣдимъ, че трѣба коренно да промѣнимъ своитѣ възгледи и мисли върху справедливостта. Ще видимъ, че много неправди сме смѣтали дотогава за справедливостъ, а много правда — за несправедливостъ. Ще разгледаме съ прѣчистенъ погледъ хората край насъ и ще разберемъ, че сме били несправедливи къмъ тѣхъ. Ще погледнемъ въ дѣнъ себе си и ще видимъ, че много нѣщо сме си прощавали. Ще се озърнемъ наоколо си и ще се убѣдимъ, че много всѣкидневни добрини, които сме получавали безъ да ги заслужаваме, не сѣ отнесли въ отплата поне нашата благодарностъ. Длъжно ли е слънцето да ни свѣти, въздухътъ, водата и земята — да ни хранятъ? А ние дори съ мисълъ не благодаримъ на невидимата рѣка, що ни поднася всѣка вечеръ безбройнитѣ небесни свѣтилници, сутринъ — златния хранителенъ класъ, на пладнина — бистрата вода на ручея, а прѣзнощъ — живителния въздухъ, безъ който не можемъ да спимъ. Тѣзи блага ние имаме всѣкога подъ рѣка, а дори на умъ ни не идва, че природата не е длъжна да ни го дава. Помислете си, що би станало, ако изчезнѣше отеднажъ водата по цѣлъ свѣтъ? Четете живитѣ раз-

кази на плѣтешественицитѣ, морени отъ безводица въ пустинята; опитайте се само едно денонощие да неядете нищо и да несрѣбните ни капчица вода; спомнете си, що сте изпитвали по горещия пѣтъ, когато съ уморенъ погледъ, дѣто дрѣме послѣдня надежда, сте търсили да зърнете изворче край пѣтя! Ако сте страдали отъ задуха, можете си прѣдстави ужасното положение, въ което човѣкъ не може да си намѣри мѣсто, защото му липсва сила да поеме дѣхъ. Ами ако изчезнѣше отеднажъ въздухътъ, който съставя почти половина отъ нашето несъзнавано щастие? Ако изчезнѣше храната, свѣтликътъ, топлината?

Ние сме несправедливи. Когато въ насъ нарасте чувството на справедливостъ, ние ще станемъ по-човѣчни, по жалостиви и благодарни, по-голѣми тачители и по-дълбоки обожатели. А тогава ще ни напустнатъ вътрѣшнитѣ врагове — страхътъ и слабоститѣ, които ни мѣчатъ цѣлъ животъ и ни отрупватъ съ какви не бѣди, злочестини и болести. Доказано е сѣщо тѣй, че отдѣлнитѣ люде по дигитѣ на високи идеали начѣртани съ изучване и вдълбочаване въ разни науки, полека-лека губятъ чувството на безпомощностъ, присѣщо на хората, лишени отъ идеалъ. Най-голѣмата човѣшка мощъ се крѣпи на знанието. А знанието е здрава, сигурна, увѣрена мисълъ. Успѣхитѣ въ областта на наукитѣ сѣ успѣхи на живота; тѣ сѣ наша главна опора. Знанието е неизчерпаемъ капиталъ: съ него можемъ да харчимъ безъ да намалѣе. Философитѣ на нашия вѣкъ за лишенъ пѣтъ повтарятъ: «знанието е сила». Права е тази изтрита истина. Моитѣ знания, моитѣ мисли могатъ да ме направятъ властникъ на вселенната. Кой се съмнѣва, че истинскиятъ мислителъ е властникъ на земята?

Робертъ Стивенсънъ

Клубъ на самоубийцитѣ

романъ

Съдържание на миналитѣ глави. — Князь Флоризель и полковникъ Джералдинъ, слѣдъ редица приключения, узнаватъ за таинствения «Клубъ на самоубийцитѣ» и ставатъ негови членове. Тамъ полковникътъ, отъ разговоръ съ единъ старъ членъ на клуба, узнава, че хората, на които е дотегналъ животътъ, се убиватъ по страненъ начинъ единъ другото и това го ужасява.

Джералдинъ насила се одържа да не изрази погнѣсата си къмъ този жалкъ човѣкъ, но завладѣ себе-си и продължи да го разпитва.

— Но, какъ, сѣръ, може да се продължи подобно чувствуване изкуствено? — попита той. — Съ какво се постига това? По какъвъ начинъ може да стои човѣкъ въ подобна неизвѣстностъ?

— Ей сега ще ви обясня, какъ си избираме жъртвата всѣка вечеръ, — отговори мистеръ Малтусъ. — И не само самата жъртва, но и още единъ членъ на клуба, който въ този случай е като неговъ пълномощникъ и като жрецъ на смъртта.

— Боже мой! Каза полковникътъ — Нима тѣ се убиватъ взаимно?

Мистеръ Малтусъ кивна утвърдително съ глава.

— По този начинъ се отстранява тежестта на самоубийството, — обясни той.

— Какъ! Господи Боже! извика полковникътъ. Та нима такива нѣщи сѣ възможни между хора, родени отъ жени? Та мигаръ азъ . . . или вие . . . или моятъ приятель, да кажемъ, — нима нѣкой из-между насъ може да стане убиецъ? О, каква гнисота!

Той щеше да скочи отъ ужасъ, но очитѣ му срѣщнаха погледа на княза. Послѣдниятъ го гледаше вторачено и сърдито. Джералдинъ се тутакси успокои.

— Собствено . . . защо пѣкъ и да нее тѣй? —

прибави той. И щомъ вие казвате, че играта е твърдѣ любопитна, защо да неопитаме? И азъ ще правя същото, каквото правятъ всички!

Мистеръ Малтусъ изпита остра и силна наслада отъ почудата и погнхсата на полковника. Той се хвалѣше съ злобата и съ развалата си. Харесваше му се да гледа, какъ другъ човѣкъ проявява великодушното си чувство, когато самъ той, поради пълната си развала, съзнава, че стои надъ подобни чувства.

— Ето. Саминъ виждате, — каза той, — че щомъ мина първиятъ мигъ на слисването ви, веднага успѣхте да оцѣните цѣлата прѣлестъ на нашия крѣжецъ. Вие ще видите, какъ тукъ е съчетана възсудата на игралната маса, на двубоя и на римския циркъ. Езичниците сѫ умѣяли добрѣ да нагласяватъ такива нѣща. Азъ се възхищавамъ отъ изтънчеността на измислицитѣ имъ. Но, все пакъ, тѣ сѫ оставили на една християнска страна дѣлѣтъ да достигне до такива крайни прѣдѣли, до такава същина, до такава безусловностъ въ остротата на чувствата. Ви ще разберете колко безвкусни биха се показали всички други наслади на човѣкъ, изпиталъ тази едничка наслада. Нашата клубна игра — продължи той, — се играе твърдѣ просто. Взема се цѣло тесте карти за игра — но, впрочемъ, много по-добрѣ ще бжде вие сами да видите съ очитѣ си, какъ става това. Нѣма ли да ми дадете ржката си да се облена на нея? За нещастие, азъ съмъ разбитъ отъ параличъ.

И наистина, едва мистеръ Малтусъ начена да описва играта, разтвори се друга двукрила врата, и всичкитѣ членове на клуба навлѣзоха бързо въ съсъдната стая. Тая стая приличаше на първата, но бѣше малко по-инакъ наредена. По срѣдата ѝ се намираше дълга зелена маса, прѣдъ която седѣше прѣдседателтъ и съ особна грижливостъ размѣсваше картитѣ. Като се подпираше съ една ржка на тояжка, а съ другата на ржката на полковника, Мистеръ Малтусъ стигна до масата съ такъвъ трудъ, че всички други членове на клуба бѣха вече успѣли да заематъ мѣстата си, прѣди той, полковникътъ и князътъ да се присъединятъ къмъ компанията. Поради това на тѣхъ — тримата — се паднаха мѣста на долния край на масата.

— Ще играемъ съ тесте отъ петдесетъ и двѣ карти — глухо объясни мистеръ Малтусъ. Слѣдете тузъ пика: тя е — картата на смъртта и тузъ спатия: комуто се падне тузъ спатия, той е длъженъ да помогне на работата — разбирате, нали? Вие сте щастливи, младѣ човѣче! — прибави той. — Вие имате добро зрѣние и можете да слѣдите играта. А пъкъ азъ, уви! на масата немога да различавамъ тузъ отъ двойка.

И той започна да намѣства на носа си втори очила.

Полковникътъ съобщи на княза всичко, що бѣ узналъ отъ почетния членъ. Князътъ почувствува смъртна студенина: сърцето му се сви като въ клѣщи, той трудно дишаше и съ смущение се озѣрталаше на всички страни.

— Ако бждемъ по смѣли, ние ще можемъ да се измъкнемъ! — пошпна полковникътъ.

Това ободри княза.

— Мълчете! — каза той. — Нека имъ покажемъ, че сме способни като благородни хора да заложимъ на карта дори и живота си, колкото скъпъ да ни е.

Макаръ, че сърцето на княза все още тупкаше силно, а въ гърдитѣ му нѣщо го неприятно порѣше, външното му спокойствие се бѣ върнало. Той се озѣрна наоколо. Членовѣтъ на клуба седѣха спокойно и внимателно слѣдѣха. Тѣ всички бѣха блѣдни, но най-блѣденъ отъ всички бѣше мистеръ Малтусъ. Той облѣщи очи; главата му се клатѣше, ржцѣтъ му се несъзнателно протѣгаха къмъ треперещитѣ и поблѣднѣли устни. По всичко се видѣше, че почетниятъ членъ на клуба мжчително понася своето членство.

— Внимание, господа! — каза прѣдседателтъ

Той започна бавно да дава карти на седящитѣ около масата въ обратна посока, като всѣки пътъ прѣкъсваше даването, додѣто получилиятъ обърне своята карта. Почти всѣки отваряше картата си не веднага, а слѣдъ извѣстно колебание, често прѣститѣ не се подчиняваха на играта и дълго врѣме се плзгаха по opakата страна на картата, прѣди да я обърнатъ съ лице нагорѣ. Колкото се приближаваше редътъ на княза, трѣ чувствуваше, че вълнението му все повече се усилваше и че начева да го задушаватъ, но изглеждаше, че той има жилка на играчъ, защото въ същото врѣме съ удоволствие чувствуваше приливъ на извѣстна странна наслада. Той получи деветка спатия, на Джералдина се падна тройка пика; мистеръ Малтусъ откри дама купа, и той неможѣ даже да сдържи облекчителната си въздишка. Младиятъ човѣкъ съ кремовитѣ сладкиши почти веднага слѣдъ него откри тузъ спатия и замрѣ отъ ужасъ, като нѣсмееше да пусне картата отъ ржката си. Той бѣ дошълъ тукъ, не за да убива, а за да бжде самъ той убитъ. Князътъ го толкова силно съжали, щото почти забрави, че и самъ той наедно съ приятеля си току що бѣше изложенъ на същата опасностъ.

Завърши се раздаването на картитѣ, а съдобносната карта небѣше излѣзла. Играчитѣ затаяха дишането си. Тѣ дишаха съ отдѣлни рѣдки въздишки. Прѣдседателтъ продължи да дава отново. Князътъ получи друга спатия Джералдинъ каро; но когато мистеръ Малтусъ откри картата си, той страшно извика и, като забрави паралича си, стана и пакъ седна. Картата, що бѣ обърналъ, излѣзе тузъ пика. Почетниятъ членъ бѣ игралъ толкова врѣме тая ужасна игра — и ето че най-сетнѣ изгуби . . .

Разговорътъ почти веднага прѣстана. Играчитѣ станаха единъ по единъ отъ масата, и на група отъ по двама или трима души тръгнаха къмъ пушалнята. Прѣдседателтъ се протегна и почна да се прозѣва като човѣкъ, който е свършилъ дневната си работа. Но мистеръ Малтусъ продължаваше да седи на мѣстото си, съ ржцѣ върху масата, и съ глава подпрѣна на ржцѣтъ — пиянъ, неподвиженъ като зафърленъ прѣдметъ.

Князътъ и Джералдинъ излѣзоха отъ клуба наедно. На студения нощенъ въздухъ прѣдстави имъ

се два пѣти по-ясно цѣлиятъ ужасъ на онова, ко-
то току що бѣха видѣли.

— Това е ужасно! — извика князътъ. — Да
се свърже човѣкъ съ клетва съ такава работа! Да
допусне продължаването на тая търговия безнака-
зано и съ облага за чужда смѣтка! Но какво да
направя? Азъ немога да наруша дадената си дума.

— Вие, ваше височество, неможете, — въз-
рази полковникътъ, — защото вашата честь е въ
сѣщото врѣме и честь на цѣла Чехия. Но азъ мо-
га да наруша думата си, защото моята честь при-
надлежи само мене лично.

— Джералдине, — каза князътъ, — ако ва-
шата честь прѣтърпи ущърбъ отъ нѣкое приключе-
ние, въ което бихъ ви завлѣкалъ азъ, никога неще
простя това нито на васъ, нито на себе си, а послѣдното
сигурно, още повече ще ви огорчи.

— Чакамъ заповѣдитѣ на ваше височество, —
каза полковникътъ — Нее ли врѣме да се мах-
немъ отъ това проклето мѣсто?

— Да, да, — каза князътъ — Повикайте, за
Бога, моля — заведете ме дома да спя; може би, ще
успѣя да заспя и въ сѣня си да позабравя тая не-
приятна нощъ. — При всичко това той внимателно
прочете надписа надъ вратата на къщата, прѣди да
се отдалечи.

На другата сутринъ, щомъ князътъ се събуди,
полковникъ Джералдинъ му подаде вѣстникъ съ от-
бѣлѣзана въ него статия съ слѣдното съдържание:

Скрѣбна случка — Днесъ, въ два часа прѣзъ
нощта, мистеръ Бартоломѣ Малтусъ който живѣе
въ къщата № 16 на Чепстуския площадъ, въ Уе-
стбърнъ Гроу, на връщане отъ гости падналь отъ
заградката на Трафалгарския мостъ, като при па-
дането си строшилъ черепа, едната рѣка и единия
си кракъ. Смъртъта настѣпила веднага. Мистеръ
Малтусъ вървѣль съ единъ познатъ, и въ мига на
нещастieto си пазарѣль кола. Мистеръ Малтусъ
страдаль отъ парализъ, тѣй щото нѣма нищо чудно
въ неговото падане. Нещастниятъ господинъ бѣше
добрѣ извѣстенъ въ най-доброто общество. Смъртъ-
та му ще огорчи дълбоко мнозина.

— Ако нѣкоя душа заслужва веднага слѣдъ
смъртъта да се озове направо въ пѣкъла, мисля, че
е душата именно на този парализикъ, — забѣлѣжи
Джералдинъ. — Азъ съмъ увѣренъ, че той е на-
право тамъ попадналь.

Князътъ си затули лицето съ двѣтѣ си рѣцѣ
и неказа нищо.

— Азъ даже почти се радвамъ, загдѣто той е
умрѣль, — продължи полковникътъ, — нататкъ
му бѣше пѣтътъ. — Но, право да си кажа, сър-
цето ми си облива съ кръвъ, като си помисля за
младежа съ кремевитѣ сладкиши.

— Джералдине — каза князътъ, като покри
лицето си, този нещастенъ младежъ бѣ до вчера
навиненъ като насъ, а тая заранъ на неговата ду-
ша вече тежи кървавъ грѣхъ. Когато си припомни
този прѣдседателъ, незнамъ що прѣква въ гърдитѣ
ми. Азъ немога да разбера, какъ трѣба да постѣпя;
но длъженъ съмъ да направя нѣщо, а този нех-
ранимайко нѣма да се изплъзне отъ рѣцѣтѣ ми —
кълна се въ светостъта на Бога! Какво изпитание

бѣ за насъ, какъвъ урокъ бѣ вчерашната игра на
карти!

— И нека този урокъ никога вече не се повтаря,
— каза полковникътъ.

(Слѣдва).

Любопитна наука.

Проф. М. Еерло.

Алхимия и легенди.

Свещенитѣ писания на народитѣ говорятъ
за родъ духовѣ встѣпили въ плѣтски сношения съ
женитѣ. За тѣхъ Хермесъ говори въ книгитѣ вър-
ху природата. А древнитѣ свещени писания казватъ,
че нѣкои ангели, обладани отъ похоть, слизатъ на
земята, за да повѣрятъ на женитѣ тайнитѣ на при-
родата; затова биватъ изгонени отъ небето и ослѣ-
дени на вѣчно заточение. Отъ тѣзи бракове се раж-
да племето на исполнитѣ Книгата, въ която тѣ
излагатъ тайнитѣ на първитѣ изкуства и занаяти,
е наречена „Хема“: оттукъ името „Хема“ се при-
лага къмъ Върховното Изкуство. Така ни поне го-
вори Зосимъ Панополитанъ, най-старъ отъ досто-
вѣрнитѣ химици, излагащъ началата на химията въ
своята книга «Имутъ» (сирѣчь — посветена на
Имхотепа, египетски богъ) отправена до неговата
сестра Теозабия. А Тертулианъ говори, че тѣзи
проклети и врѣдни природни тайни, съобщени отъ
падналитѣ ангели на тѣхнитѣ съпруги, били по-
знание по отровитѣ, тайни на металитѣ и магични
заклевания. А пѣкъ Исисъ, въ своята рѣчь къмъ
сина си Хоруса, разказва, че съобщенитѣ откро-
вения сѣ й дадени отъ Амнаеля, прѣвъ отъ анге-
литѣ и пророцитѣ, — като даръ за брака му съ нея.

Нѣколко страни стиха отъ V глава на „Би-
тието“, вѣроятно отъ бабилонски произходъ, ни об-
ясняватъ сѣщото: «Синоветѣ Божи, като видѣха,
че дъщеритѣ човѣшки сѣ хубави, избраха си жени
между тѣхъ». Отъ тѣзи бракове се ражда племето
на исполнитѣ, чието нечестие причинява потопа.
Тѣ водятъ потекло отъ Енохъ. А Енохъ е Каиновъ
синъ, основателъ на градъ; той се явява като про-
тивоположенъ на Сета и таинствено изчезва отъ
свѣта. На тази съмнителна личностъ се приписва
апокрифна книга, играла важна роля въ раннитѣ
християнски врѣмена. И въ тази книга сгрѣшилитѣ
ангели откриватъ на смъртнитѣ тайнитѣ изкуства
и науки. „Тѣ живѣха съ тѣхъ и ги учеха на въл-
шебство, гадания, тайнитѣ на коренитѣ и билкитѣ,
магични знакове, изкуство да наблюдаватъ звѣз-
дитѣ...“ И, като говори за едного отъ тѣзи мра-
чни ангели, „Книгата на Еноха“ казва: „Той ги
научи да употрѣбаватъ гривни и накитки, повѣри
имъ изкуството на живописъта, обичая да си ша-
рятъ вѣждитѣ, срѣчносттата да се гиздятъ съ скъ-
поцѣнни камѣни и разни видове шарки... тѣй
че свѣтътъ се поквари...“

Въ своитѣ „Стромати“ („Смѣсъ“) Климентъ
Александрийски (II в. сл. Хр.) се спира на сѣщата
легенда. А Тертулианъ говори надълго: „Тѣ изда-
доха тайната на свѣтовнитѣ наслади; врѣчиха имъ

златото и среброто — обработката, както и своиствата имъ, научиха ги да вапсватъ вълната и пла-товетъ... Тѣ разбулиха чароветъ на свѣта — прѣлестъта на златото, скъпоцѣннитѣ камъни, тѣх-ния блѣсъкъ и свойства... Тѣ разголиха потай-нитѣ качества на металитѣ; издадоха имъ сво-иствата на растенията и силата на магичнитѣ за-клевания; повѣриха имъ странни учения, стигащи чакъ до науката за звѣздитѣ. Види се, че писа-тельтъ държи особено за тайнитѣ на металитѣ, сирѣчь алхимията, и съчетава тази наука съ из-куството на шаркитѣ и съ производъ на скъпоцѣнни камъни, — съпоставяне, що държи видно мѣсто и тѣв древнитѣ алхимични излагания, открити наскоро въ папируситѣ и рѣкописитѣ. Магията и астроло-гията, както и познаване скрититѣ свойства на билкитѣ, лѣкарствата и отровитѣ, споредъ Терту-лиана, се сливатъ съ науката за металитѣ въ една и съща проклетия, траяла прѣвъ цѣлия низъ на срѣднитѣ вѣкове. Всѣки, който се занимава съ тайни науки, е билъ осъждакъ на смъртъ, безъ да се води противъ него дѣло. Затова такива люде сж грижливо крили своята личностъ, опитъ и замисли, като сж отдавали най-често книгитѣ си другиму, укриващи ги подъ булото на нѣкое признато име.

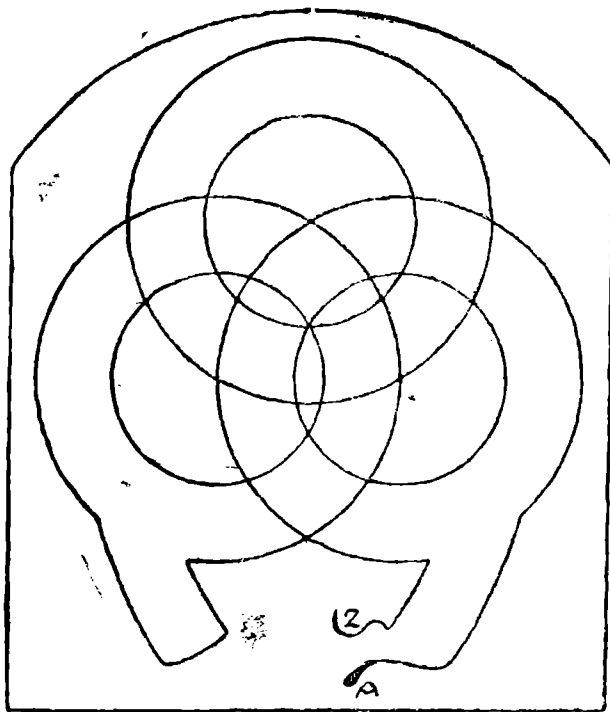
Тацитъ, Юлий Паулъ и други тогавашни пи-сатели заявяватъ, че математицитѣ (астролози, маги, учители и ученици на тайнитѣ науки) сж били из-гонвани съ едиктъ отъ Италия; нѣкои, като Питуа-ния, били наказвани съ смъртъ, фърляни отъ висока скала; забранено било на гражданитѣ да притежа-ватъ магични книги, а въ когото ги намѣрятъ, из-гаряли ги и самия него изгонвали или убивали.

Лайденскитѣ папируси, намѣрени въ Теба, вѣ-стятъ за връзката между алхимия, астрология и магия. Защото алхимицитѣ вършили своитѣ прости химични опити винаги въ врѣме, опрѣдѣлено по правилата на астрологията, и ги придружавали съ магични изрѣчения, за да привлѣчатъ и подкрѣ-пятъ волята на боговетѣ-духове, върховни сжще-ства, които посрѣдничатъ въ изпълване на алхи-мичнитѣ операции. И, при все, че въ X и XI в. се явяватъ вече книги чисто химични, грижливо отдѣ-лени отъ съчиненията по магия, астрология и ме-дицина, все пакъ Химията е била смѣтана за въл-шебство. Защото е било невъзможно прѣобразува-нето на веществата да се счита само за човѣшко дѣло, тѣй като е изглеждало, че надминава грани-цитѣ на човѣшката мощъ. Ето защо осъждането на смѣлитѣ, които посветявали себе си на химична ра-бота, е могло да бжде гледано като законно. Тази присѣда е била подкрѣпяна и съ библейския листъ за Дървото на познаване добро и зло, чиито плодъ е погубилъ човѣчеството. Наистина, научниятъ за-конъ е сждбоносенъ и безразличенъ. Познаването на природата и мощъта, която дава то водятъ ед-накво къмъ добро и зло: отровнитѣ сокове и опи-ващитѣ напитки се противопоставятъ на лѣкар-ствата; познанството съ металитѣ и съединенията води както къмъ тѣхното подправяне, тѣй и къмъ законно произвеждане подобни тѣмъ, приложимо съ полза въ промишленостъта.

Затова църковнитѣ писатели сж гледали на

науката като на кощунство, понеже човѣкъ си под-чинява силитѣ на природата и става въ тѣзи дѣла равенъ Богу. Научното творчество убива древния богъ, който е дѣйствувалъ върку свѣта съ чудо и лична воля. И Лукреций казва: «По този пътъ вѣ-рата се разклаща и срутена рухва; побѣдата ни прави богоподобни. Но недѣй мисли, че желая да те посветявамъ въ началата на нечестие то и да те въвеждамъ въ пътъ на прѣстѣпленieto!» Науката е била безосновно смѣтана за нечестие: както въ ма-гичното изрѣчение, заставащъ боговетѣ да служатъ човѣку, тѣй и въ научния законъ, що осъществява въпрѣки боговетѣ желанието на човѣка, като го из-дига до тѣхната божествена мощъ. Винаги алхи-мията, колкото и да е чудно това, е сподѣляла не-заслужена проклетия И даже въ наши дни това е още тѣй: въ църковния сборникъ на абатъ Миня-тя е сложена между тайнитѣ науки, редомъ съ ма-гия и вълшебство.

Конкурсъ № 3 на сп. „Зѣница.“

Възможно ли е да се нарисува тая сплетена рисунка наведнажъ (съ една линия) бѣзъ да се вдига рѣката и бѣзъ да се повтаря нѣкждѣ линията? Отговоритѣ нарисувани чисто и ясно да се изпратятъ най-късно до 15 май т. г.

За този конкурсъ сж опрѣдѣлени слѣд-нитѣ премии:

- 1-ва награда: 1 писалка «Пенкала»
- 2-ра награда: 1 кутия съ бои за рисуване.
- 3-та награда: 1 екз. отъ „Адъ“ отъ Данте.
- 4-та нагр.: 1 течение «Библ. Самообразование.»
- 5—10-та награди: по 1 екз. «Въ тѣмница» отъ К Величковъ.
- 11—20 та награди: «Зидари на сждбата», отъ Ор. Св. Морденъ.